
[2025-6-RE](#)

Causa 2025-6-RE

(Gutiérrez Palau c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 64-2025. Recurs d'empara

Aute del 13 de març del 2025

BOPA núm. 33, del 26 de març del 2025

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 28 de gener del 2025, per la representació processal del Sr. Albert Gutiérrez Palau, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 14 de gener del 2025, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, i per extensió contra totes les resolucions dictades en el marc d'aquesta causa, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a la defensa, a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un tribunal imparcial predeterminat per la llei, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada i per extensió totes les resolucions judicials en el procediment civil amb retroacció del procediment, que es reconegui al recurrent el seu dret a obtenir una resolució sobre el fons en el

tema objecte d'aquest recurs i que s'acordi una indemnització pel mal funcionament de l'Administració de Justícia;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Pere Pastor Vilanova;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. Atès l'incompliment reiterat del règim de visites de la seva filla, el 10 de juliol del 2020, el Sr. Albert Gutiérrez Palau va presentar una querella per uns presumptes delictes de lesions i d'obstaculització d'execució de resolucions judicials contra la seva exparella sentimental.

1.2. El 30 de maig del 2022, la batlle de la Secció d'Instrucció 1 (Sra. Alexandra Terés Erich) va dictar un aute mitjançant el qual acordava el sobreseïment provisional de la causa mentre no apareguessin altres elements i, per tant, l'arxivament de les diligències prèvies, sense perjudici de les accions que poguessin correspondre per via civil, ja que va considerar que, d'acord amb la jurisprudència, no tot incompliment civil d'una resolució derivava de manera automàtica en l'aplicació del dret penal, per tant, calia demanar prèviament el compliment del règim de visites en el marc de l'execució civil.

1.3. La representació processal del Sr. Albert Gutiérrez Palau va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, l'11 de juliol del 2022, el Tribunal de Corts (Sra. Canòlic Mingorance Cairat) va desestimar aquest recurs i va confirmar la decisió de la primera instància.

1.4. El 21 de juliol del 2023, la representació processal del Sr. Albert Gutiérrez Palau va presentar una demanda fonamentada en l'article 76 de la Llei qualificada de la Justícia contra la batlle i la magistrada que havien adoptat les decisions anteriorment esmentades, per considerar que ambdues havien pronunciat una resolució dolosa i/o negligent i, a més, havien trigat de manera excessiva en dictar aquestes resolucions, motius pels quals sol·licitava l'anul·lació de les decisions esmentades i que la batlle i la magistrada fossin condemnades al pagament de danys i perjudicis en concepte de la responsabilitat civil incorreguda en el marc de l'exercici de les seves funcions.

1.5. El 28 de juliol del 2023, la Secció Civil 1 de la Batllia va dictar un aute que decidia inadmetre aquesta demanda i imposar al recurrent les costes processals per la seva mala fe i temeritat.

1.6. La representació processal del recurrent va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 14 de gener del 2025, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, mitjançant aute, va desestimar aquest recurs d'apel·lació i va confirmar íntegrament la resolució de la primera instància.

1.7. El 28 de gener del 2025, la representació processal del Sr. Albert Gutiérrez Palau va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 14 de gener del 2025, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, i, per extensió contra totes les resolucions dictades en el marc d'aquesta causa, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a la defensa, a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un tribunal imparcial predeterminat per la llei, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- De manera substancial, el recurrent al·lega que el fet de no haver admès a tràmit la seva demanda amb argumentacions que estan fora dels quatre supòsits taxats, establerts en l'article 131.3 del Codi de procediment civil, té una rellevància constitucional innegable, ja que es vulneren els seus drets a la defensa, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

- Manifesta que també es vulnera el seu dret a un tribunal imparcial, derivat del fet que els magistrats que signen l'aute impugnat tenen un interès directe o indirecte en la causa, tenen una amistat manifesta amb les jutgesses denunciades i una enemistat manifesta amb la seva representació

processal. La seva petició de recusació en contra d'aquests magistrats tenia una aparença de rellevància constitucional inqüestionable.

- Denúncia que l'autè impugnat de la Sala Civil *"és un total i absolut despropòsit jurídic puix el mateix s'ha construït d'esquenes a la legislació en vigor i amb una evident finalitat de blindar de qualsevol acció judicial portada a terme contra els Batlles i Magistrats a títol personal"*.

- Insisteix en què la inadmissió a tràmit *a limine* de la seva demanda li impedeix obtenir una decisió sobre el fons de les seves pretensions i que d'aquesta manera no ha tingut l'oportunitat de rebatre les al·legacions de les contraparts, ni d'aportar proves per avalar la seva tesi.

- Considera que no ha tingut dret a una resposta jurídica seriosa i real i que els tribunals ordinaris s'han limitat a inadmetre a tràmit les seves pretensions, evitant entrar en el fons per tal de no estimar indefectiblement les pretensions econòmiques contra les jutgesses denunciades.

- Insisteix en què la Constitució, la Llei qualificada de la Justícia i la Llei transitòria de procediments judicials no exclouen el dret a l'accés als tribunals quan la part demandada és un batlle o un magistrat, afegint que els ciutadans han de poder tenir l'oportunitat d'exigir responsabilitats quan les resolucions adoptades responen a criteris subjectius i desconnectats de la correcta aplicació del dret, és a dir, quan aquestes decisions estan desvinculades del servei públic i són doloses i/o incorren en una negligència greu i inexcusable.

- No obstant això, la Sala Civil va refusar examinar les seves al·legacions sobre el fons, circumstància que, segons el seu parer, obre el dret a ser indemnitzat.

- Retreu que en el procediment penal origen d'aquesta causa, la batlle i la magistrada denunciades no van assegurar la seva igualtat d'armes amb la contrapart i addueix que els tribunals ordinaris no han tingut la voluntat d'evitar la seva arbitriietat, ni tan sols que les seves pretensions sobre el fons fossin examinades.

- Recorda que les autoritats judicials no gaudeixen d'un poder discrecional il·limitat, sinó que la seguretat jurídica i la bona administració de la justícia han d'evitar els formalismes excessius en l'aplicació de les normes, i, per tant, conclou que, en aquest cas, la interpretació excessivament rígida de l'article 131 del Codi de procediment civil, que fonamenta la inadmissió a tràmit de la seva demanda civil, és arbitrària i vulnera els drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

- En aquest sentit cita la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans que censura les immunitats genèriques a favor d'un grup o d'una categoria de persones.

- Conclou que no hi ha una veritable imparcialitat per part dels membres de la Sala Civil per resoldre les seves pretensions i exposa que la imparcialitat ha de ser real i efectiva i que ha de ser aplicada en totes les actituds i pràctiques de la funció jurisdiccional.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada, i, per extensió totes les resolucions judicials en el procediment civil amb retroacció del procediment, que se li reconegui el seu dret a obtenir una resolució sobre el fons en el tema objecte d'aquest recurs i que s'acordi una indemnització pel mal funcionament de l'Administració de Justícia.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- En primer lloc, la Sala Civil constata que malgrat que el recurrent no estava d'acord amb les decisions adoptades en el marc de l'execució del règim de visites, aquest no va plantejar cap incident de nul·litat, ni cap recurs d'empara, ni cap demanda de responsabilitat patrimonial per error jurídic o pel funcionament anormal de l'Administració de Justícia, ni tampoc va acudir a la via civil per dirigir una demanda per il·lícit civil contra la seva exparella.

- En segon lloc, exposa que l'opció del recurrent de presentar la demanda pels danys i perjudicis ocasionats dolosament per l'exercici de les seves funcions contra la batlle i la magistrada, va ser inadmesa a tràmit per la Secció Civil 1 de la Batllia per dues raons: primer, perquè era incompetent per anul·lar les decisions d'altres titulars de la potestat jurisdiccional; i, segon, perquè considerava que la petició s'havia formulat amb abús de dret o frau de llei (article 9.2 de la Llei qualificada de la Justícia).

- En seu d'apel·lació, el recurrent es retracta de la petició d'anul·lació de les resolucions dictades per la batlle i la magistrada denunciades i se centra en reclamar a les jutgesses denunciades aquells danys i perjudicis que reclamava a la seva exparella en la seva querella original.

- Pel que fa al fons de la demanda, la Sala Civil recorda que les decisions judicials només es poden deixar sense efecte per la via ordinària dels recursos (article 2.2 de la Llei qualificada de la Justícia), pels incidents de nul·litat (article 18 *ter* o *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials) i per les sentències del Tribunal Constitucional.

- I, després d'exposar l'estructura del poder judicial, també posa en relleu que cap titular de la jurisdicció és impune a les responsabilitats que pot incórrer (penal, disciplinària i civil), però sempre que es donin els requisits legals exigibles a cada una d'aquestes responsabilitats.

- En aquest cas, el recurrent va plantejar una demanda de responsabilitat civil per actuació dolosa, però no ha fet cap esforç per precisar-la.

- Seguidament, la Sala Civil exposa el significat i la importància del dret a un jutge predeterminat per la llei i en destaca la seva doble dimensió: d'una banda, garanteix que cap poder de l'Estat pugui alterar les normes processals per canviar un jutge (aquell que correspon d'acord amb la llei) per un altre; d'aquesta manera el ciutadà pot tenir la seguretat que al jutge que li correspongui examinar la seva causa, no serà substituït a conveniència de cap poder; i, d'altra banda, també garanteix que un ciutadà no pugui triar a la seva conveniència el jutge que hagi de resoldre el seu cas.

- La Sala Civil precisa que una demanda de responsabilitat civil sempre ha de fonamentar-se en una actitud dolosa del demandat, i que en aquest supòsit concret el recurrent no ha indicat en quina conducta dolosa han incorregut les demandades, sinó que de la seva demanda se'n desprèn que discrepa de la valoració de la prova que van efectuar.

- Altrament, conclou que la causa d'inadmissió a tràmit de la demanda troba el seu fonament en l'article 9.2 de la Llei qualificada de la Justícia per ser una demanda emprada en abús de dret o frau de llei. I en aquest sentit cita la sentència del Tribunal Constitucional del 15 de març del 2024 (causa 2024-12-RE), recaiguda en un cas molt similar, en què la interpretació d'aquesta Sala en la matèria va ser avalada.

- Per aquests motius, desestima el recurs d'apel·lació del recurrent, confirma la condemna en costes per temeritat de la primera instància i també el condemna al pagament de les costes de la segona instància.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El motiu principal d'aquest recurs d'empara es basa en el caràcter suposadament arbitrari de la resolució judicial que ha estat adoptada amb anterioritat a la interposició del recurs, és a dir, l'auto del 14 de gener del 2025, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia. El recurrent estima que s'han conculcat els seus drets protegits a l'article 10 de la Constitució i, més concretament, els drets fonamentals a un procés degut, a la defensa, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un tribunal imparcial predeterminat per la llei. L'interessat demana l'anul·lació de l'auto esmentat, el reconeixement del seu dret a obtenir una resolució sobre el fons de l'objecte d'aquest recurs, com també una indemnització econòmica pel mal funcionament de l'Administració de Justícia.

3.2. Els principals fets que han donat lloc a aquest recurs d'empara són els següents.

El 18 de juliol del 2020, el recurrent va formular una querella criminal contra la seva exparella sentimental per uns presumptes delictes de lesions i d'obstaculització d'execució de resolucions judicials. Aquesta querella va ser admesa a tràmit el 15 d'octubre del 2020. El 13 de juny del 2023, la batlle de la Secció d'Instrucció 1 (Sra. Alexandra Terés Erich) va dictar un auto mitjançant el qual acordava el sobreseïment provisional de la causa penal *"fins que l'aparició de nous elements permeti o faci necessària la seva continuació"*. Aquest auto va ser confirmat l'11 de juliol del 2023, en grau d'apel·lació, per la magistrada del Tribunal de Corts, Sra. Canòlic Mingorance Cairat. Disconforme amb aquestes dues resolucions, el recurrent va formular immediatament (el 21 de juliol del 2023) una demanda civil contra ambdues jutgesses, a títol personal i solidàriament, sobre la base de l'article 76 de la Llei qualificada de la Justícia (d'ara endavant LQJ). En efecte, el recurrent estimava que els sobreseïments esmentats havien estat adoptats *"malgrat els indicis de criminalitat de càrrec suficients per tal d'incoar el corresponent sumari penal"* per part de jutges *"parcials"*. Primer la Batllia (auto del 28 de juliol del 2023) i després la Sala Civil (auto del 14 de gener del 2025) van inadmetre la demanda civil.

3.3. És ben sabut que el recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància, ni en un tribunal suprem; i que l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd i no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució. I no es pot fer altra cosa que constatar que l'auto de la Sala Civil no presenta, en absolut, cap d'aquestes carències. Vegem-ho.

3.4. La demanda civil que va adreçar el recurrent contra les dues jutgesses es fonamentava en l'article 76 de la LQJ: *"Els Batlles i Magistrats seran responsables civilment pels danys i perjudicis ocasionats dolosament en l'exercici de les seves funcions"*. Per tant, resta diàfan dels termes d'aquesta frase que la llei exigeix que l'actuació dels jutges hagi de ser necessàriament dolosa per poder prosperar. I és evident que la demanda civil del recurrent, subjacent a l'objecte d'aquest recurs

d'empara, en cap cas exposa en quina mesura els autes del 13 de juny i de l'11 de juliol del 2023 presentaven aquesta característica indispensable. De la lectura de la demanda civil es desprèn que aquesta se sustenta en una apreciació radicalment oposada a la de la prova respecte de la realitzada per part de les dues jutgesses de la jurisdicció penal, en una presumpta parcialitat d'aquestes i en la durada excessiva del procés penal, però sense avançar cap tipus d'explicació concreta i mínimament creïble sobre la pretesa actuació dolosa. Compte tingut d'aquestes mancances substancials, tant la Batllia, com la Sala Civil van inadmetre la demanda del recurrent -entre altres extrems- per abús de dret, fent una aplicació combinada dels articles 9.2 de la LQJ (*"Els batlles i tribunals (...) refusaran motivadament i d'acord amb el que estableixi la Llei de procediment, aquelles peticions, incidents i excepcions, que es formulin amb manifest abús de dret o frau de llei"*) i 131.3 c) del Codi de procediment civil (*"el tribunal no admet la demanda en els casos següents: "Quan (...) no es compleixin els requisits especials que la Llei exigeix per admetre la demanda"*). Aquesta interpretació i aplicació de la llei no resulta disconforme amb el cànon de constitucionalitat emprat, de forma constant, per aquest Tribunal. De fet, una qüestió similar va ser resolta pel nostre Tribunal mitjançant l'autè del 15 de març del 2024 (causa 2024-12-RE) que no pot ser ignorat ni per nosaltres, ni pel recurrent.

3.5. Amb caire més secundari, el recurrent es queixa de la parcialitat dels membres de la Sala Civil, respecte de la impossibilitat d'obtenir una resolució de fons en l'assumpte civil, de l'absència d'igualtat d'armes en el procés penal i, finalment, de la vulneració del dret a un tribunal predeterminat per la llei.

Quant a la parcialitat dels magistrats de la Sala Civil, aquest Tribunal ha tingut l'ocasió de pronunciar, avui mateix, una sentència sobre aquesta qüestió precisa (causa 2024-68-RE) i els arguments de la qual reproduïm aquí: *"Quant a la imparcialitat dels membres del Ple, a banda del fet que el recurrent no va discutir mai la seva composició abans de l'adopció de la seva sentència, contravenint així l'article 74.4 de la LQJ, no es pot fer altra cosa que constatar que no aporta cap element de prova -a banda de la invocació d'una mena de risc abstracte- que faci sospitar que la composició del Ple presentava alguna aparença d'imparcialitat, subjectiva o objectiva. En qualsevol cas, el mer fet de jutjar altres jutges no pot conduir a dubtar automàticament en la imparcialitat del tribunal que examina la causa sub iudice. En cas contrari, s'arribaria al resultat absurd de no poder jutjar els propis jutges, la qual cosa contravindria, entre d'altres, al dret a la jurisdicció i a la Justícia material. Es recorda que la imparcialitat dels jutges s'ha de presumir sempre i que pertoca a la part que ho discuteix aportar elements que ho rebatin. La confiança en la Justícia així ho requereix i els lletrats, en la seva qualitat de cooperadors de l'Administració de Justícia (article 3.1 de la Llei de l'exercici de la professió d'advocat i del Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra) tenen també un rol cabdal en el deure de vetllar pel seu bon funcionament (articles 1.2 i 13.1). Per acabar, aquest Tribunal fa seves les conclusions que va adoptar el Tribunal Europeu dels Drets Humans en l'assumpte Ramos Nunes de Carvalho e Sá c/ Portugal [GC], núm. 55391/13, 57728/13 i 74041/13, §163 del 6 de novembre del 2018: "la Cour considère qu'il est normal que les juges, dans l'exercice de leurs fonctions judiciaires et dans des contextes variés, soient amenés à traiter des affaires diverses en ayant à l'esprit qu'ils sont susceptibles, à un moment donné de leur carrière, de se trouver eux-mêmes dans une situation similaire à celle d'une des parties, y compris celle de la partie défenderesse. Cependant, on ne saurait considérer qu'un tel risque purement abstrait soit de nature à jeter des doutes sur l'impartialité d'un juge, en l'absence de circonstances concrètes ayant trait à sa situation personnelle. Or, même s'il s'agit d'affaires disciplinaires, un tel risque théorique résidant dans le fait que les juges qui siègent restent eux-mêmes soumis à un régime disciplinaire, ne saurait être en lui-même suffisant pour conclure à un manquement aux exigences de l'impartialité".*

En relació amb el segon punt, la nostra jurisprudència és clara en el sentit que *"la manca de pronunciament sobre el fons esdevé possible si el Tribunal Superior de Justícia argumenta de manera motivada les raons per les quals, en el cas concret, la inadmissió a tràmit de la demanda és justificable"* (aute del 17 de juny del 2024 -causa 2024-33-RE-). I ja acabem d'exposar, en el paràgraf precedent, les raons que ens duen a considerar que la interpretació del dret aplicable al cas, realitzada per la Sala Civil, és plenament raonable i fonamentada en Dret des d'un punt de vista constitucional.

Pel que fa a l'al·legada absència d'igualtat d'armes en el procés penal, aquest greuge, a banda de ser inconsistent, ha de quedar al marge d'aquest recurs, ja que se circumscriu, exclusivament, a l'examen de la demanda civil basada en l'article 76 de la LQJ.

En referència al dret a un tribunal predeterminat per la llei, és indubtable que la Batllia i la Sala Civil són els òrgans jurisdiccionals competents per examinar una demanda civil basada en l'article 76 de la LQJ, d'acord amb els seus articles 47, 49, 50 i 56. Tampoc es discuteix, en especial, la composició del tribunal o l'assignació del cas al corresponent òrgan jurisdiccional.

Finalment, el recurrent ha portat a col·lació les sentències *McElhinney c/ Irlanda* [GC] del 21 de novembre del 2001, i, *Sabeh El Leil c/ França* [GC] del 29 de juny del 2011. La primera resulta, fins i tot, contrària a la tesis del recurrent, perquè el Tribunal Europeu dels Drets Humans va admetre la immunitat dels Estats en determinades circumstàncies. La segona s'allunya molt del nostre cas, atès que era qüestió de la jurisdicció territorial francesa per conèixer del comiat del treballador d'una ambaixada estrangera situada a París.

3.6. Les consideracions exposades en els fonaments de dret anteriors justifiquen la inadmissió a tràmit del recurs d'empara per manca manifesta de contingut constitucional (article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional).

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2025-6-RE presentat per la representació processal del Sr. Albert Gutiérrez Palau contra l'aute del 14 de gener del 2025, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.
2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, a la Secció Civil 1 de la Batllia, a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 13 de març del 2025.

Joan Manel Abril Campoy

President

Pere Pastor Vilanova

Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat

Jean-Yves Caullet

Magistrat
